

ГАВРИЛЕНКО

Олена Євгенівна

V.Len4ka@mail.ru

старший викладач кафедри економіки та управління персоналом, Кіровоградський інститут МАУП, м. Кропивницький

УДК 657.631

НОРМАТИВНА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

NORMATIVE REGULATION OF INTERNAL CONTROL SUBJECTS ACTIVITY OF URBAN TRANSPORT ENTERPRISES

У статті досліджено нормативно-правові акти, що регламентують діяльність суб'єктів внутрішнього контролю підприємств міського транспорту різних організаційно-правових форм господарювання, обґрунтовано основні недоліки нормативного регулювання та визначено їх вплив на організацію внутрішнього контролю на підприємствах міського транспорту.

В статье исследованы нормативно-правовые акты, которые регламентируют деятельность субъектов внутреннего контроля предприятий городского транспорта разных организационно-правовых форм хозяйствования, обоснованы основные недостатки нормативного регулирования и определено их влияние на организацию внутреннего контроля на предприятиях городского транспорта.

In the article the normative and legal acts, which regulate activity of internal control subjects of public transport enterprises of various organizational and legal management forms. The main shortcomings of the normative regulation are proved and their impact on the organization of internal control in municipal transport is determined.

Ключові слова: внутрішній контроль, суб'єкти внутрішнього контролю, публічні акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, комунальні підприємства

Ключевые слова: внутренний контроль, субъекты внутреннего контроля, публичные акционерные общества, общества с ограниченной ответственностью, коммунальные предприятия

Ключевые слова: internal control, internal control entities, public joint stock companies, limited liability companies, public utility company

ВСТУП

Ефективність внутрішнього контролю в значній мірі залежить від суб'єктів його здійснення, результати діяльності яких слугують інформаційною базою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Але, проблема полягає в тому, що суб'єкти внутрішнього контролю, їх завдання та порядок функціонування на законодавчому рівні практично не визначені, що спричинює низький рівень організації внутрішнього контролю на підприємствах або призводить до його відсутності.

Питанням визначення суб'єктів внутрішнього контролю присвячено чимало наукових досліджень провідних вчених, таких як: В.В. Бурцев, Б.Н. Соколов, Ф.Ф. Бутинець, С.В. Бардаш, Н.М. Малюга, М.Т. Білуха, Т.М. Садикова, В.Ф. Максимова, Н.В. Кужельний, Л.В. Нападовська, Т.А. Бутинець, при цьому, певні питання залишилися поза сферою наукових розробок, зокрема це стосується визначення суб'єктів внутрішнього контролю для підприємств різних організаційно-правових форм господарювання.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є здійснення аналізу нормативних документів, що регламентують діяльність суб'єктів внутрішнього контролю підприємств міського транспорту різних організаційно-правових форм господарювання. Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet та нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, групування, порівняння та узагальнення вимог законодавства.

РЕЗУЛЬТАТИ

Досліджувані нами підприємства міського транспорту мають різні організаційно-правові форми господарювання: публічне акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, комунальне підприємство, тому суб'єкти внутрішнього контролю та порядок їх діяльності згідно з чинним законодавством, безпосередньо залежать від форми власності таких підприємств (табл. 1).

Таблиця 1

Суб'єкти внутрішнього контролю, передбачені законодавчими та нормативними актами України

1	2	3	4	5
Суб'єкт внутрішнього контролю	Нормативний документ	Обов'язковість створення	Порядок створення (функціонування)	Примітки
Публічне акціонерне товариство				
Наглядова рада	Закон України «Про акціонерні товариства» [6]; Закон України «Про господарські товариства» [7]; Цивільний кодекс України [10]; Принципи корпоративного управління [9]	Обов'язкове в акціонерних товариствах з кількістю акціонерів – власників простих акцій 10 осіб і більше [6]. Необов'язкове в акціонерних товариствах з кількістю акціонерів – власників простих акцій 9 осіб і менше [6]. Обов'язкове в акціонерному товаристві, яке налічує понад 50 акціонерів [7].	Наглядова рада обирається загальними зборами акціонерного товариства [6, 7, 10]. Кількісний склад наглядової ради встановлюється загальними зборами. У разі відсутності наглядової ради її повноваження здійснюються загальними зборами [6].	Має місце невідповідність між Законом України «Про акціонерні товариства» [6] та Законом України «Про господарські товариства» [7] щодо кількості акціонерів, що визначає обов'язковість створення наглядової ради.
Ревізійна комісія	Закон України «Про акціонерні товариства» [6]; Закон України «Про господарські товариства» [7]; Принципи корпоративного управління [9]	Необов'язкове. Для проведення перевірки фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства загальні збори можуть обирати ревізійну комісію (ревізора) [6].	Ревізійна комісія обирається загальними зборами акціонерного товариства [6]. В акціонерних товариствах з кількістю акціонерів – власників простих акцій товариства до 100 осіб може запроваджуватися посада ревізора або обиратися ревізійна комісія, а в товариствах з кількістю акціонерів – власників простих акцій товариства більше 100 осіб може обиратися лише ревізійна комісія [6].	Законом України «Про господарські товариства» [7] не визначено порядок створення та функціонування ревізійної комісії
Служба внутрішнього аудиту	Закон України «Про акціонерні товариства» [6]; Принципи корпоративного управління [9]	Необов'язкове. Наглядова рада може прийняти рішення щодо запровадження в товаристві посади внутрішнього аудитора (створення служби внутрішнього аудиту) [6].	Внутрішній аудитор (служба внутрішнього аудиту) призначається наглядовою радою і є підпорядкованим та підзвітним безпосередньо члену наглядової ради – голові комітету з питань аудиту [6].	Можливість створення служби внутрішнього аудиту передбачена лише Законом України «Про акціонерні товариства» [6] та Принципами корпоративного управління [9]. Іншими нормативно-правовими актами дане питання не регулюється
Інвентаризаційна комісія	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [4]; Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [5]	Обов'язкове. Для проведення інвентаризації на підприємстві розпорядчим документом керівника підприємства створюється інвентаризаційна комісія [4, 5]. Перед складанням річної фінансової звітності проведення інвентаризації є обов'язковим [4].	До складу інвентаризаційної комісії входять представники апарату управління підприємства, бухгалтерської служби та досвідчені працівники підприємства, які знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік. Об'єкти, періодичність та строки проведення інвентаризації у звітному році затверджуються розпорядчим документом керівника підприємства [4]. Інвентаризація кас проводиться у строки, що встановлені керівником [5].	Положенням про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [5] не визначено склад комісії, що здійснює інвентаризацію кас

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
Контролер пасажирського транспорту	Наказ «Про затвердження правил користування трамваем і тролейбусом у містах України» [3]	Не визначено	Не визначено	Обов'язковість та порядок запровадження посади контролера на підприємствах міського транспорту на законодавчому рівні не регламентовано
Товариство з обмеженою відповідальністю				
Ревізійна комісія	Закон України «Про господарські товариства» [7]	Не визначено	Ревізійна комісія утворюється загальними зборами учасників товариства з їх числа, в кількості, передбаченій установчими документами, але не менше 3 осіб [7].	Закон України «Про господарські товариства» [7] не містить положення щодо обов'язковості (необов'язковості) створення ревізійної комісії в товаристві з обмеженою відповідальністю.
Інвентаризаційна комісія	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [4]; Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [5]	Обов'язкове. Для проведення інвентаризації на підприємстві розпорядчим документом керівника підприємства створюється інвентаризаційна комісія [4,5]. Перед складанням річної фінансової звітності проведення інвентаризації є обов'язковим [4].	До складу інвентаризаційної комісії входять представники апарату управління підприємства, бухгалтерської служби та досвідчені працівники підприємства, які знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік. Об'єкти, періодичність та строки проведення інвентаризації у звітному році затверджуються розпорядчим документом керівника підприємства [4]. Інвентаризація кас проводиться у строки, що встановлені керівником [5].	Положенням про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [5] не визначено склад комісії, що здійснює інвентаризацію кас.
Контролер пасажирського транспорту	Наказ «Про затвердження правил користування трамваем і тролейбусом у містах України» [3]	Не визначено	Не визначено	Обов'язковість та порядок запровадження посади контролера на підприємствах міського транспорту на законодавчому рівні не регламентовано.
Комунальне підприємство				
Інвентаризаційна комісія	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [4]; Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [5]	Обов'язкове. Для проведення інвентаризації на підприємстві розпорядчим документом керівника підприємства створюється інвентаризаційна комісія [4,5]. Перед складанням річної фінансової звітності проведення інвентаризації є обов'язковим [4].	До складу інвентаризаційної комісії входять представники апарату управління підприємства, бухгалтерської служби та досвідчені працівники підприємства, які знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік. Об'єкти, періодичність та строки проведення інвентаризації у звітному році затверджуються розпорядчим документом керівника підприємства [4]. Інвентаризація кас проводиться у строки, що встановлені керівником [5].	Положенням про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [5] не визначено склад комісії, що здійснює інвентаризацію кас.

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
Контролер пасажирського транспорту	Наказ «Про затвердження правил користування трамваем і тролейбусом у містах України» [3]	Не визначено	Не визначено	Обов'язковість та порядок запровадження посади контролера на підприємствах міського транспорту на законодавчому рівні не регламентовано.

Таким чином, виходячи з даних таблиці 1, можна стверджувати, що на сьогоднішній день законодавчими та нормативними актами України суб'єкти внутрішнього контролю, порядок їх створення та функціонування чітко визначені лише для акціонерних товариств. При цьому, створення ревізійної комісії та служби внутрішнього аудиту здійснюється за бажанням товариства, а створення наглядової ради є обов'язковим залежно від кількості акціонерів, визначених Законом України «Про акціонерні товариства» [6].

В товариствах з обмеженою відповідальністю створення наглядової ради не передбачено, а обов'язковість створення ревізійної комісії Законом України «Про господарські товариства» [7] не визначено.

Суб'єкти внутрішнього контролю комунальних підприємств на законодавчому рівні практично не встановлені. Конституцією України лише визначено, що майном, яке є в комунальній власності, управляють територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування [2]. Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування [8].

Таким чином, суб'єктом контролю комунальних підприємств є органи місцевого самоврядування. При цьому, порядок створення та функціонування будь-яких інших суб'єктів внутрішнього контролю таких підприємств на законодавчому рівні відсутній.

Спільним суб'єктом внутрішнього контролю для підприємств всіх форм власності є інвентаризаційна комісія, створення якої відповідно до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [4] та Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [5] є обов'язковим незалежно від організаційно-правової форми господарювання підприємств. Обов'язковим є проведення інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності [4]. Об'єкти, періодичність, строки проведення інвентаризації у звітному році та строки проведення інвентаризації кас визначає керівник.

Наказом «Про затвердження правил користування трамваем і тролейбусом у містах України» [3] суб'єктом контролю підприємств міського електротранспорту визначено контролера пасажирського транспорту. При цьому,

обов'язковість та порядок створення посади контролера на підприємствах міського транспорту, який може діяти одноосібно або входити до складу служби контролю збору виручки на законодавчому рівні не регламентовано.

Для аналізу ефективності здійснення внутрішнього контролю на підприємствах міського транспорту різних організаційно-правових форм господарювання, вважаємо за необхідне розглянути компетенції суб'єктів внутрішнього контролю, визначені законодавством України (табл. 2).

Виходячи з даних таблиці 2, можна зробити наступні висновки:

1. Досить слушним є віднесення Принципами корпоративного управління до компетенції наглядової ради не лише здійснення контролю діяльності виконавчого органу акціонерного товариства, а й забезпечення належного функціонування системи контролю товариства, яка є основою ефективного здійснення фінансово-господарської діяльності підприємств міського транспорту у формі публічних акціонерних товариств.

2. Компетенція ревізійної комісії, визначена Законом України «Про господарські товариства» [7] суперечить завданням ревізійної комісії, встановленим Законом України «Про акціонерні товариства» [6], Господарським кодексом України [1] та Принципами корпоративного управління [9].

3. До завдань ревізійної комісії товариства з обмеженою відповідальністю Законом України «Про господарські товариства» [7] віднесено здійснення контролю за діяльністю дирекції (директора) та складання висновку по річних звітах та балансах. Оскільки в товаристві з обмеженою відповідальністю створення наглядової ради законодавством не передбачено, то її завдання з контролю діяльності виконавчого органу Законом [7] покладено на ревізійну комісію. Але, разом з тим, даним Законом не передбачено створення суб'єктів внутрішнього контролю для здійснення перевірок фінансово-господарської діяльності товариства з обмеженою відповідальністю.

4. Компетенція служби внутрішнього аудиту визначена лише Принципами корпоративного управління, що розроблені для акціонерних товариств. Для підприємств міського транспорту, що діють у формі товариств з обмеженою відповідальністю та комунальних підприємств, створення служби внутрішнього аудиту, порядок її функціонування та завдання законодавством не встановлено.

Компетенції суб'єктів внутрішнього контролю підприємств міського транспорту, визначені законодавчими та нормативними актами України

Суб'єкт внутрішнього контролю	Компетенція суб'єктів внутрішнього контролю залежно від організаційно-правових форм господарювання			Примітки
	ПАТ	ТОВ	КП	
1	2	3	4	5
Наглядова рада	<p>Здійснює захист прав акціонерів товариства, контролює та регулює діяльність виконавчого органу [6, 7, 9, 10].</p> <p>Компетенцію наглядової ради визначають статут [7,9,10] та Закон України «Про акціонерні товариства» [6].</p> <p>Наглядова рада забезпечує функціонування належної системи контролю, а також здійснення стратегічного контролю за фінансово-господарською діяльністю товариства [9].</p> <p>У процесі контролю за фінансово-господарською діяльністю товариства наглядова рада здійснює моніторинг за ходом реалізації виконавчим органом визначеної стратегії та планів товариства. З метою виконання цієї функції наглядова рада здійснює контроль за належним виконанням виконавчим органом своїх обов'язків та регулярно оцінює результати його діяльності.</p> <p>Наглядова рада (через аудиторський комітет) забезпечує цілісність та ефективність існуючих в товаристві систем обліку та контролю, перевіряє достовірність квартальної та річної фінансової звітності, яка оприлюднюється товариством [9].</p>	-	-	<p>В Принципах корпоративного управління наводиться більш широка компетенція наглядової ради акціонерного товариства порівняно із Законом України «Про акціонерні товариства», Законом України «Про господарські товариства» та Цивільним кодексом України.</p> <p>Принципами корпоративного управління до компетенції наглядової ради віднесено як здійснення контролю діяльності виконавчого органу – правління, генерального директора, директора, так і забезпечення належного функціонування системи контролю товариства та перевірка достовірності фінансової звітності, яка оприлюднюється</p>
Ревізійна комісія	<p>Ревізійна комісія (ревізор) проводить перевірку фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства за результатами фінансового року, якщо інше не передбачено статутом товариства та здійснює спеціальну перевірку фінансово-господарської діяльності товариства [6].</p> <p>Ревізійною комісією проводяться перевірки фінансово-господарської діяльності правління акціонерного товариства. Ревізійна комісія складає висновок по річних звітах та балансах [7].</p> <p>Перевірки фінансової діяльності товариства здійснюються ревізійною комісією (ревізором) [1].</p> <p>Ревізійна комісія здійснює оперативний контроль за фінансово-господарською діяльністю товариства шляхом проведення планових перевірок фінансово-господарської діяльності товариства за рік та позапланових перевірок за власною ініціативою, за рішенням загальних зборів акціонерів, за рішенням наглядової ради та на вимогу акціонерів [9].</p>	<p>Ревізійна комісія здійснює контроль за діяльністю дирекції (директора) товариства з обмеженою відповідальністю.</p> <p>Перевірка діяльності дирекції (директора) товариства проводиться ревізійною комісією за дорученням зборів, з власної ініціативи або на вимогу учасників товариства. Ревізійна комісія складає висновок по річних звітах та балансах [7].</p>	-	<p>Має місце невідповідність завдань ревізійної комісії зазначених в [6, 1, 9] завданням, визначеним [7].</p> <p>Оскільки у законодавчих та нормативних актах [6, 1, 9] зазначено, що ревізійна комісія проводить перевірку (контроль) фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства, а Законом [7] встановлено, що ревізійна комісія проводить перевірки фінансово-господарської діяльності правління акціонерного товариства, що є виконавчим органом товариства.</p> <p>До компетенції ревізійної комісії товариства з обмеженою відповідальністю згідно Закону України «Про господарські товариства» належить лише контроль за діяльністю дирекції (директора) та складання висновку по річних звітах, балансах. При цьому здійснення контролю фінансово-господарської діяльності товариства Законом [7] взагалі не передбачено.</p>

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5
Служба внутрішнього аудиту	Служба внутрішнього аудиту (внутрішній аудитор) здійснює поточний контроль за фінансово-господарською діяльністю товариства. До компетенції служби внутрішнього аудиту належить: - контроль за організацією та функціонуванням системи бухгалтерського обліку; - контроль за відповідністю даних бухгалтерського обліку фактичній наявності активів, їх належним збереженням; - експертиза фінансової та операційної діяльності; - підготовка оглядів діяльності товариства та розробка рекомендацій щодо підвищення її ефективності [9].	-	-	-
Інвентаризаційна комісія	З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності інвентаризаційна комісія здійснює інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, незавершених капітальних інвестицій, запасів, готівки, грошових коштів, дебіторської та кредиторської заборгованості, витрат і доходів майбутніх періодів [4] З метою контролю за схоронністю готівкових коштів на підприємствах проводяться інвентаризації кас. Інвентаризаційна комісія перевіряє наявність коштів шляхом повного перерахування всіх готівкових коштів, що є в касі, цінних паперів, чекових книжок тощо [5].			-
Контролер пасажирського транспорту	-	Контролер здійснює контроль за оплатою проїзду пасажирів та перевезення багажу, перевіряє додержання вимог Правил користування трамваем і тролейбусом у містах України кондукторами та пасажирами [3].		Компетенцію контролера пасажирського транспорту на законодавчому рівні визначено недостатньо, оскільки жодним нормативним актом не зазначено порядок перевірки фінансової дисципліни кондукторів

5. Компетенція контролера пасажирського транспорту згідно діючих нормативних актів полягає насамперед у здійсненні контролю за оплатою проїзду пасажирів, проте порядок перевірки фінансової дисципліни кондукторів, яка значним чином впливає на формування доходів та фінансових результатів підприємств міського транспорту, на законодавчому рівні не визначено.

Відсутність належного нормативного регулювання діяльності суб'єктів внутрішнього контролю на підприємствах міського транспорту призводить до наявності значних недоліків в його організації.

Проведене дослідження стану організації внутрішнього контролю на 10 підприємствах міського транспорту України (3 із них - публічні акціонерні товариства, 2 - товариства з обмеженою відповідальністю, 5 - комунальні підприємства) дає змогу зробити певні висновки.

Так, на досліджуваних нами підприємствах міського транспорту відсутня чітко визначена система підпорядкованості та підзвітності суб'єктів внутрішнього контролю, не визначені комунікаційні зв'язки між даними суб'єктами, немає чіткого делегування повноважень здійснення внутрішнього контролю, що призводить з одного боку до дублювання контрольних функцій, а з іншого, до відсутності внутрішнього контролю значної кількості об'єктів, що впливають на формування фінансових

результатів. Крім того, існує сумнів, щодо незалежності суб'єктів внутрішнього контролю.

Вищим органом управління на підприємствах міського транспорту, що мають організаційно-правову форму публічного акціонерного товариства (30%) є загальні збори акціонерів, яким підпорядковуються наглядова рада та виконавчий орган (правління). В товариствах з обмеженою відповідальністю (20%) вищим органом управління є загальні збори учасників, яким підпорядковується виконавчий орган (директор, генеральний директор). Наглядова рада на даних підприємствах не створена. В комунальних підприємствах (50%) вищим органом управління виступає орган місцевого самоврядування, якому підпорядковується директор. Наглядова рада на таких підприємствах також відсутня.

Як було зазначено нами вище, створення наглядової ради в товариствах з обмеженою відповідальністю законодавством не передбачено, що на нашу думку, є суттєвою прогалиною, оскільки контроль та регулювання діяльності виконавчого органу є компетенцією саме наглядової ради. Відсутність наглядової ради на підприємствах міського транспорту фактично призводить до майже безконтрольної діяльності виконавчого органу (директора, генерального директора), що призводить до збільшення кількості випадків зловживань посадових осіб та ставить під сумнів прозорість та

достовірність фінансової звітності та формування фінансових результатів.

Відсутність наглядової ради в комунальних підприємствах пов'язано з особливостями організаційної структури їх управління.

Ефективність внутрішнього контролю на підприємствах міського транспорту значним чином залежить від органів його здійснення. Так, на жодному з досліджуваних нами підприємств не створено службу внутрішнього контролю, що за твердженням посадових осіб даних підприємств, пов'язано з відсутністю достатніх грошових коштів для створення такої служби.

Вважаємо дане твердження принципово не вірним, оскільки обсяг витрат залежить насамперед від форми створення та складу служби внутрішнього контролю. Виходячи з того, що законодавством не визначено чітких вимог щодо здійснення внутрішнього контролю на підприємствах, органи управління на власний розсуд визначають порядок його організації. Тому, форма створення служби внутрішнього контролю повинна передбачати мінімальні витрати та максимальну ефективність її функціонування на підприємствах міського транспорту. Натомість значних витрат на створення та функціонування потребує служба внутрішнього аудиту, чим пояснюється її відсутність на всіх досліджуваних нами підприємствах міського транспорту, які в переважній своїй більшості є збитковими.

Ревізійна комісія створена лише на 30% досліджуваних підприємств міського транспорту. Виходячи з цього, на 70% підприємств не здійснюється перевірка їх фінансово-господарської діяльності органами внутрішнього контролю, що ставить під сумнів достовірність формування фінансових результатів. Разом з тим, на всіх підприємствах (100%) створена інвентаризаційна комісія, яка згідно з чинним законодавством проводить інвентаризацію активів та зобов'язань, а також інвентаризацію кас. Але, проблема полягає в тому, інвентаризація часто носить формальний характер з простим перенесенням даних бухгалтерського обліку до інвентаризаційних описів, що призводить до недостовірності результатів інвентаризації та подальшому викривленню фінансових результатів.

На 40% підприємств відсутня посада контролера пасажирського транспорту. Відсутність контролю фінансової дисципліни кондукторів призводить до наявності зловживань та недостовірності формування доходів та фінансових результатів за певний звітний період.

Організаційні регламенти діяльності суб'єктів внутрішнього контролю на підприємствах міського транспорту є незадовільними. Положення про ревізійну комісію затверджене на 20% досліджуваних підприємств, положення про службу контролю збору виручки – на 60% підприємств. На жодному підприємстві немає положення про службу внутрішнього контролю та службу внутрішнього аудиту. Крім того, лише на 30% підприємств міського транспорту контрольні функції визначені у всіх

посадових інструкціях працівників, на інших 70% підприємств контрольні функції в посадових інструкціях визначені частково. Більше уваги на підприємствах приділено контрольним функціям їх підрозділів. Так, на 70% підприємств міського транспорту контрольні функції закріплені за всіма підрозділами підприємства, на 30% підприємств – контрольні функції за підрозділами закріплені вибірково.

ВИСНОВКИ

З огляду на вищевикладене, можна стверджувати, що внутрішній контроль на підприємствах міського транспорту є малоефективним та опосередкованим. Контрольні функції в основному закріплені за працівниками бухгалтерії. Але, цього недостатньо для забезпечення впевненості керівництва у тому, що сформовані за певний звітний період показники фінансово-господарської діяльності підприємства є достовірними, оскільки їх достовірність залежить від кожного працівника, який виконує свої посадові обов'язки.

Виходячи з цього, можна стверджувати, що нормативна регламентація діяльності суб'єктів внутрішнього контролю підприємств міського транспорту потребує значного удосконалення в частині визначення конкретних суб'єктів внутрішнього контролю для підприємств різних організаційно-правових форм господарювання (ПАТ, ТОВ, КП), обов'язковості та порядку їх створення, функціонування, встановлення чітких завдань для кожного суб'єкта внутрішнього контролю, що сприятиме створенню налагодженої та ефективної системи контролю на підприємствах міського транспорту будь-якої форми власності.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: [прийнято ВР від 16.01.2003 р. № 436-IV]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
2. Конституція України [Електронний ресурс]: [прийнято ВР від 28.06.1996 р. № 254-к/96-ВР]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
3. Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України «Про затвердження правил користування трамваем і тролейбусом у містах України» № 329 від 09.10.2006 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
4. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» № 879 від 02.09.2014 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>
5. Постанова правління Національного банку України «Про затвердження Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні» № 637 від 15.12.2004 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>
6. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс]: Закон України: [прийнято ВР від 17.09.2008 р. № 514-VI]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
7. Про господарські товариства [Електронний ресурс]: Закон України: [прийнято ВР від 19.09.1991

р. № 1576-ХІІ]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.

8. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс]: Закон України: [прийнято ВР від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

9. Рішення національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження принципів

корпоративного управління» № 955 від 22.07.2014 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua>

10. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: [прийнято ВР від 16.01.2003 р. № 435-ІV]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.